OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU AVRUPA'DA DİN SAVAŞLARINDAN MODERN DEVLETE

XII. yüzyıldan itibaren İngiltere ve Fransa, Roma Hukuku'na dayanan bir yönetim mekanizması geliştirmiş ve Papalık'tan bağımsız hareket etmek istemiştir. Bu da Avrupa'da kilise ile krallık mücadelesini doğurmuştur. Bu mücadelelerde kilise, güç kaybetmeye devam etmiş ve inandırıcılığını yitirmiştir.XV. yüzyıldan itibaren ise halk arasında kiliseye karşı eleştiriler artmaya başlamış ve din temelli siyasi mücadeleler başlamıştır. XVII. yüzyıl ortasına kadar devam eden mücadelelerde Habsburg Hanedanı Avrupa'ya hâkim olma amacına ulaşamamış ve bölgede politik çoğulculuk egemen olmuştur.

Otuz Yıl Savaşları (1618-1648)

Protestanlarla Alman imparatoru arasında yirmi beş yıl süren bir savaş sonrasında 1555'te Augsburg (Ogsburg) Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşma ile Protestan mezhebi ve kilisesi Almanya'da resmen tanınmıştır. Almanya'daki prenslere istediği mezhebi seçme özgürlüğü verilmiştir.

Halk ise ya bağlı bulunduğu prensin mezhebine girmiş ya da zorunlu olarak göç etmiştir. Protestanlar bu antlaşma ile önemli haklar elde etmiş ve Katoliklerle eşit konuma gelmiştir. Her ne kadar bu antlaşma Almanya'daki ayrılıkları sona erdirmeyi amaçlasa da biri Protestan diğeri Katolik olmak üzere iki Almanya'yı ortaya çıkarmıştır. Martin Luther'in öncülüğünde başlayan Almanya'daki hareketler sonrasında, Fransa'da Calvin'in önderliğinde Kalvenizm Hareketi gelişmiştir. İngiltere'de de Anglikanizm denilen hareketle artık yetki sahibinin kilise değil kral olduğu kabul edilmiştir.

SAVAŞIN TARAFLARI

PROTESTAN BİRLİĞİ	KATOLİK BİRLİĞİ
Fransa, Danimarka, Bohemya, İsveç, Norveç, Hollanda, İngiltere, Protestan Alman Prenslikleri	Kutsal Roma Germen İmparatorluğu, İspanya, Avusturya, Bavyera, Katolik Alman Prenslikleri

Uzun süre devam eden mücadeleler tüm Avrupa'yı sefalet içerisinde bırakmıştır. Dinî sebepler ile başlayan mücadelelerde din faktörü zamanla önem kaybetmiş ve siyasi sebepler ön plana çıkmıştır. Katolik olan Fransa'nın bir süre sonra Protestan ittifakına dâhil olması da bunu kanıtlar niteliktedir.

Westphalia Antlaşması

1645'e kadar mücadeleler devam etmiş, bu tarihte önce Alman prensliklerinin Kutsal Roma İmparatorluğu'ndan desteğini çekmesi ve Danimarka ile İsveç'in de aralarındaki sorunlara son vermesi üzerine Kutsal Roma İmparatorluğu'nun direnci kırılmıştır. Bu gelişmeler barış görüşmelerini hızlandırmış ve Otuz Yıl Savaşları'na dâhil olan devletlerin çoğunun katılımı ile barış gerçekleşmiştir. **Çok taraflı diplomasinin ilk örneği olan Westphalia (Vestfalya) Barışı** ile 24 Kasım 1648'de Otuz Yıl Savaşları sona ermiştir. Avrupa'da dinî etkenlerin yerini modern diplomasi almış ve uluslararası alanda modern devletler hukukunun temelleri atılmıştır.

Evrensel imparatorluklar yerini ulusal krallıklara ve ulus devletlerine bırakmıştır.

Sorular

1-Otuz Yıl Savaşları, Avrupa tarihindeki uzun süren din savaşlarının sonuncusudur. Avrupa devletleri artık siyasi çıkarlarının dinî karakterlerinin önüne geçtiğini fark etmişlerdir. Kurulan yeni diplomatik ilişkiler ve stratejik hamlelerle devletlerarası siyasi ilişkilerde özellikle politik güç dengelerine dayalı küresel bir yol izlemelerine zemin hazırlamıştır.

Yukarıdaki bilgiler dikkate alındığında savaş sonrası Avrupa siyasetine dair hangi yargıya ulaşılamaz?

A) İmparatorların yetkilerinin elinden alındığına

B) Avrupa siyasetinde dinin etkisini kaybettiğine

C) Güçler dengesinin önem kazandığına

D) Devlet çıkarının ön plana çıktığına

E) Diplomasinin önem kazandığına

Cevap: A

2-Aşağıdakilerden hangisi 1648'de Almanya ile Fransa ve müttefiklerinin imzaladığı Westphalia (Vestfalya) Antlaşması'nın sonuçlarından biri olamaz?

A) Fransa Avrupa siyasetine yön veren devlet konumuna yükselmiştir.

B) İmzacı devletler, sorunlarını dinin etkisinde kalmadan tartışmıştır.

C) Kutsal Roma İmparatorluğu'nun parçalandığı uluslararası hukuk bakımından doğrulanmıştır.

D) Evrensel imparatorluklar gücünü ve otoritesini devam ettirmiştir.

E) Uluslararası alanda modern devletler hukukunun temelleri atılmıştır

Cevap: D

3-Modern devlet anlayışı Avrupa'da Westphalia Antlaşması'ndan itibaren ortaya çıkmıştır. Bu anlayışta kilisenin, devlet ve toplum üzerindeki etkisinin azaltılması esas alınmış, merkezî otoritenin, ülkede tek hâkim güç olması sağlanmıştır. Modern devletlerde merkezî bir ordu bulunur ve merkezî otoritenin koyduğu hukuk kuralları her zaman geçerlidir.

Buna göre Westphalia Antlaşması ile Avrupa'da;

I. Kilisenin etkinliğinin arttığı

II. Kralların gücünü artırdığı

III. Laik devlet anlayışının ortaya çıktığı

gelişmelerinden hangilerinin yaşandığı söylenebilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) II ve III

E) I, II ve III

Cevap: D